

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi

Viite: Vireillepano 24.5.2010 (täsmennys Kainuun maakunta -kuntayhtymälle 14.5.2010 tehtyyn Natura-vireillepanoon)

Päätös koskien luonnonsuojelulain 57.2 §:n mukaista vireillepanoa hallintopakon asettamiseksi

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry (jatkossa Kyläyhdistys) on 14.5.2010 päivätyllä asiakirjalla tehnyt Kainuun maakunta -kuntayhtymälle Natura-vireillepanon, jossa vaaditaan muun muassa, että Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan (jatkossa Vaihemaakuntakaava) valmistelussa on tehtävä Natura-arviointi. Kyläyhdistys on 24.5.2010 täsmennänyt yllä esitettyä toimittamalla Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jatkossa Kainuun ELY-keskus) vireillepanon, jossa se vaatii luonnonsuojelulain (jatkossa LSL) 57.2 §:n nojalla ja edellä viitatussa Natura-vireillepanossa esitetyillä perusteilla Kainuun ELY-keskusta toteamaan, että kyseinen Natura-arviointi on tehtävä ja viipymättä asettamaan LSL 57.1 §:n mukaiset hallintopakot, joilla velvoittaa Kainuun maakunta -kuntayhtymän, Puolustusvoimat ja Metsähallituksen välittömästi keskeyttämään kaikki näiden LSL 65.1 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat, hankkeet ja toiminnot edellä viitatussa Natura-vireillepanon kohdassa E luetelluilla Natura 2000 -verkoston alueilla ja niiden ulkopuolisilla alueilla siltä osin kuin näiltä voi aiheutua LSL 65.1 §:n mukaisia vaikutuksia kyseisille Natura-alueille, ja ryhtymään näiden toimivallassa oleviin toimenpiteisiin LSL 65.3 §:n mukaisten muidenkin hankkeiden toteuttamisen keskeyttämiseksi alueella, kunnes LSL 65.1 §:ssä tarkoitettu arviointi on suoritettu ja LSL 65.2 §:ssä tarkoitetut lausunnot hankittu.

Kyläyhdistys on täydentänyt yllä mainittuja vireillepanoasiakirjoja 14.6.2010 ja 6.7.2010.

Lisäksi Kyläyhdistykseltä on 9.8.2010 saapunut sähköposti, jossa viitteenä on yllä mainittu vireillepanoasiakirja 24.5.2010. Tässä

asiakirjassa esitettyihin kysymyksiin ja tietopyyntöihin Kainuun ELY-keskus vastaa erikseen.

TAUSTA

Kainuun maakuntakaava 2020 (jatkossa Maakuntakaava) on hyväksytty 7.5.2007. Valtioneuvosto on vahvistanut Maakuntakaavan 29.4.2009. Maakuntakaava on lainvoimainen. Vuosangan alue on merkitty Maakuntakaavaan merkinnällä "EAH ampuma- ja harjoitusalue", jolla on osoitettu puolustusvoimien sekä rajavartioston käytössä olevat ampuma- ja harjoitusalueet. Vuosangan alueella harjoitetaan pitkään jatkunutta puolustusvoimien ampuma- ja harjoitustoimintaa. Tätä toimintaa ei harjoiteta muualla, kuin Maakuntakaavaan merkityillä ampuma- ja harjoitusalueeksi osoitetuilla alueilla, joilla toiminta siis on kaavanmukaista.

Luonnonsuojelullisesti arvokkaimmat alueet Vuosangan alueella sisältyvät suojeluohjelmiin (mm. Natura 2000 -ohjelmaan). Maakuntakaavan kaavaselostuksen kohdassa 6.4.3 on käsitelty kaavan vaikutuksia luontoon ja Natura 2000 -verkostoon. Natura-arvioinnin tarveharkintaselvitys on tehty puolustusvoimien harjoitusalueelle sijoittuvista Natura-alueista, joita on kaksi: Hevoshuuhdinpuron ja Honkivaaran (SCI FI1200207) Natura-alue ja Pellinkankaan (SCI FI1200214) Natura-alue, josta noin puolet sijoittuu nykyisen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen sisälle. Kaavaselostuksessa on todettu, että Maakuntakaavan toteuttaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -alueiden perustana olevia luonnonarvoja, mistä syystä LSL 65 §:n 1 momentin mukaista arviointia ei ole ollut tarpeen tehdä Maakuntakaavaa laadittaessa.

Kainuun maakunta -kuntayhtymä laatii parhaillaan Vaihemaakuntakaavaa, jossa käsitellään puolustusvoimien ampuma- ja harjoitustoimintaan Kainuussa liittyviä alueidenkäyttöratkaisuja. Vaihemaakuntakaavaprosessin alkuvaiheessa oli esillä kolme eri vaihtoehtoa toiminnan laajentumisen sijoittamiseksi. Kainuun maakuntahallitus päätti 9.11.2009 perustaa Vaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelun nykyisen, Maakuntakaavassa määritellyn Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentamisvaihtoehdolle. Laajentumisen muodostavista lisäalueista yksi käsittää osin Pellinkankaan Natura-alueita. Lisäksi Vuosangan lähialueilla – ja siten myös Vaihemaakuntakaava-alueen lähistöllä – sijaitsee viisi muuta Natura 2000 -aluetta.

Nyt käsiteltävänä olevan vireillepanon perusteena on Vaihemaakuntakaavahanke ja siitä Kyläyhdistyksen käsityksen mukaan johtuvat haitalliset vaikutukset alueen Natura-verkoston suojeluarvoille.

PÄÄTÖS

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hylkää vireillepanoesityksen perusteettomana.

PERUSTELUT

Pakkokeinoja koskevan LSL 57.1 §:n mukaan "jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. ---".

LSL 57.2 §:n mukaan "haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 1 momentissa tarkoitettu asia vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen. Sama oikeus on 61.3 §:ssä tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla".

Kyläyhdistys on muodollisesti toimivaltainen panemaan vireille LSL 57.2 §:n mukaisen asian, koska se on sellainen rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen ja kohdealue sisältyy yhteisön toiminta-alueeseen.

Lainkohta asettaa yllä esitetyn mukaisesti pätevän vireillepanon edellytykseksi siis sen, että se tehdään tarkoituksessa estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen. Tämän kvalifioinnin johdosta sellainen vireillepano, jolla pyritään estämään merkitykseltään vähäinen luonnonarvojen heikentyminen pakkokeinojen käyttämisestä vaatimalla, jää ko. lainkohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa esimerkiksi luonnonsuojelulain vastaisten hakkuiden tai rakennustöiden estäminen. Siihen voidaan turvautua muiden vaikutuskeinojen loputtua.

Vuosangan alue on laaja metsäalue, jossa on runsaasti pienvesistöjä. Se on ollut puolustusvoimien käytössä jo pitkään ajoittain suljettuna alueena. Alueella on monimuotoinen luonto ja alueen laajuudesta johtuen monilajinen kasvi-, lintu- ja eläinlajisto, jossa uhanalaisten lajien määrä on merkittävä. Harjoitusalueella liikkuu karhuja, susia, ilveksiä, ahmoja, hirviä, kauriita ja metsäpeuroja. Maalialueella tapahtuva maaperän muokkaantuminen, kasvillisuuden rikkoontuminen ja maastopalot suosivat hyönteis- ja lintulajeja sekä kasveja, joita alueella ei

muutoin esiintyisi. Toiminta synnyttää paahdeympäristöjä, kuten paisterinteitä, joihin muodostuu harvinaisia ja uhanalaisia lajeja suosivat olosuhteet.

Alueella olevien Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvien alueiden suojelu tullaan toteuttamaan LSL:n nojalla, mikä turvaa niiden luonnonarvojen säilymistä. Vuosangan alueen ekologinen verkosto käsittää useita yhteyksiä ja yhteydet suojelualueiden välillä ovat esteettömiä. Alueen suot ovat pääsääntöisesti ojittamattomia ja vesistöt luonnontilaisia ja niiden ympärillä vähintään kapeahko käsittelemätön suojavaikutus.

Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueella olevat Natura -kohteet ovat luontodirektiivin mukaisia SCI -alueita, joiden tärkeimpänä suojelutavoitteena on luontotyyppin "boreaaliset luonnonmetsät" säilyttäminen. Alueilla esiintyy myös mm. aapasoiita ja puustoisia soita. Metsäpeura on lisäksi merkitty alueella esiintyvaksi luontodirektiivin liitteeseen II kuuluvaksi lajiksi, koska sitä esiintyy kyseisellä seudulla laajemminkin, ja myös kyseiset Natura 2000 -alueet ovat sen elinympäristöä. On huomattava, että Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen Natura-alueille ei ole tähänkään saakka kohdistunut sellaista toimintaa, mikä olisi heikentänyt niiden suojeluarvoja vähäistä suuremmassa määrin. Koska kohteet ovat vanhoja metsiä pienialaisine soineen, niiden suojeluarvojen heikentymiseen johtavaa toimintaa voisi olla erityisesti Natura-alueen metsän hakkaaminen ja soiden luonnontilan muuttaminen. Tällaista toimintaa tai sellaisen uhkaa näihin Natura-alueisiin ei ole kohdistunut. Ampuma- ja harjoitusalueen toiminnasta aiheutuu alueella sijaitseville Natura-alueille lähinnä lyhytaikaisia meluvaikutuksia.

Kyläyhdistys viittaa vireillepanoasiakirjoissa Hevosshuhdinpuron ja Honkivaaran ja Pellinkankaan lisäksi viiteen muuhun Natura-alueeseen ja niihin kohdistuviin vaikutuksiin. Nämä alueet eivät rajoitu nykyiseen Vuosangan harjoitusalueeseen eivätkä Vaihemaakuntakaavaprosessin kohteena oleviin lisäalueisiin eikä Vuosangassa harjoitettavilla toiminnoilla ole vaikutusta niiden luontotyyppiin.

Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueiden ja niillä suoritettavien toimintojen osalta Kainuun ELY-keskus toteaa edellä selostettuihin kaava-asiakirjoihin viitaten, että Maakuntakaavan alueella on tehty LSL 65 §:ssä asetetun veloitteen mukainen arviointiharkinta, eikä ole syytä kyseenalaistaa sen enempää näillä alueilla harjoitettavan toiminnan kaavanmukaisuutta kuin alueen Natura-verkoston kuuluvien alueiden suojeluarvojen säilymistä.

Mitä tulee Vaihemaakuntakaavan laatimisprosessiin ja siinä sovellettavaan Natura-arviointiin, Kainuun ELY-keskus toteaa

seuraavaa. Maakuntakaavaa laadittaessa sovellettavasta prosessista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL). MRL:n 197.1 §:n mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on MRL:n lisäksi noudatettava, mitä LSL:n Natura 2000 -verkostoa koskevassa 10 luvussa säädetään. Kaavahanketta koskee siten erityinen ympäristövaikutusten selvittämisvelvollisuus, mikä tarpeen vaatiessa sisältää myös LSL:n 65 §:n edellyttämän Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointivelvollisuuden. LSL 65 §:n mukaisen arviointivelvollisuuden syntymistä ja sen täyttämistä tarkkaillaan Kainuun ELY-keskuksen hankkeen aikana säännöllisesti saamien tietojen perusteella Vaihemaakuntakaavaprosessissa jatkuvasti. Vaihemaakuntakaavan kohdealueilla ei nykyisellään harjoiteta minkäänlaista toimintaa puolustusvoimien tai muunkaan tahon toimesta. Vaihemaakuntakaavaa ei ole vielä hyväksytty tai vahvistettu. Todettakoon, että näissä päätöksissä tullaan ottamaan kantaa arviointivelvollisuuden olemassaoloon, ellei varsinaista LSL 65 §:n mukaista arviointia ole tähän mennessä arvioitu tarpeelliseksi tehdä ja tehty.

Mahdollinen kysymys Natura-arvioinnin asianmukaisuudesta tai edellytetyn Natura-arvioinnin puuttumisesta voidaan tehdä siinä vaiheessa, kun kaava-asiaan liittyvä valituskelpoinen päätös tehdään toimivaltaisessa viranomaisessa. Kainuun ELY-keskus korostaa, että tämä prosessi on erillinen nyt arvioitavana olevasta LSL:n säännösten noudattamista, vaadittua hallintopakkoa ja Kainuun ELY-keskukselle toimitettua vireillepanoa koskevasta päätöksenteosta.

Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointivelvollisuuden asianmukainen noudattaminen on LSL:n 65.2 §:n nojalla maakuntakaavan hyväksyvän ja vahvistavan viranomaisen huolehdittavana ja edellytys lainmukaisen kaavan aikaansaamiselle. Kaavan valmistelu on parhaillaan käynnissä. Asiassa annettavien päätösten lainmukaisuus voidaan saattaa valituksella tutkittavaksi. Kainuun ELY-keskus katsoo, ettei hallintopakon käyttäminen arviointivelvoitteen tehostamiseen vireillepanossa tarkoitetulla tavalla ole perusteltua.

Ampuma- ja harjoitustoimintaa koskevat lupa- ja maankäyttöasiat ovat Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Suomessa voimassa olevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla hoidetut. Vuosangan alueen toiminnoissa tai Vaihemaakuntakaavan valmistelussa - siihen saakka kuin tämä prosessi on tämän päätöksen laatimiseen mennessä edennyt - ei siten ole tapahtunut sellaista LSL:n tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia tekoja tai laiminlyöntejä, jonka johdosta LSL:n 57 §:ssä säädettyjä pakkokeinoja tulisi tai olisi mahdollista käyttää.

Yllä esitetyin perustein Kainuun ELY-keskus katsoo, että vireillepanohakemus on hylättävä perusteettomana.

Hallintolain 34.2 §:n 1 -kohdan mukaan asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana. Tästä syystä tämä päätös on annettu ilman kuulemista.

SOVELLETUT
LAINKOHDAT

Luonnonsuojelulaki 57 §, hallintolaki 34 §

Ympäristö ja luonnonvarat
-vastuualueen johtajan sijainen

Yksikön päällikkö

Kari Pehkonen

Ympäristölakimies

Meeri Myllykangas

LIITE

Valitusosoitus

JAKELU

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry

TIEDOKSI

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
Puolustusvoimat
Metsähallitus

VALITUSOSOITUS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Oulun hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Oulun hallinto-oikeudelle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen **valtakirja**, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Oulun hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite	Käyntiosoite	Fax	Sähköposti
PL 189 90101 OULU	Isokatu 4 OULU	010 364 2841	oulu.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Oulun hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 89 euroa, ellei valittaja tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 7 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Muutoksenhaku elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen perimään maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta oikaisua kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoite

Postiosoite	Käyntiosoite
PL 115, 87100 KAJAANI	Kalliokatu 4, 87101 KAJAANI
Fax 08 6141670	Sähköposti: kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi